

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 611 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 498 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ מינה בת מרדכי שמואל זצ"ל ר' טבת תשפ"א

999 תשפ"א

ויגש - תוכן ענייני הפרשה

- א. מפגש יהודה ויוסף (כדי להשיב את בנימין לאביו).
- ב. יוסף מתוודע לאחיו: "אני יוסף העוד אבי חי", אחיו נבהלו, ויוסף ניחמם, מנשקם, ומשלחם עם עגלות להביא את יעקב ואת בני ביתו, לאכול מטוב מצרים.
- ג. ירדת יעקב ובניו למצרים: בבאר שבע זבח יעקב לה', וה' נגלה אליו, והבטיחו... "אָנְכִי אֶרְדְּ עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה (שהשכינה שורה תמיד על יעקב אבינו) וְאָנְכִי אֶעֱלֶךָ גַם עִלָּה..." (מו, ד-ח).
- ד. שמות שבעים נפש הבאים מצרימה, "וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו" (מו, ח-כח).
- ה. המפגש בין יעקב ליוסף (מו, כח, לג).
- ו. פגישת יעקב ובניו עם פרעה וקבלת נחלה בגושן.
- ז. מפגש יעקב עם פרעה וברכתו.
- ח. יוסף ושלטונו במצרים בשנות הרעב.

"וַיֵּרָא אֶת הָעֲגֻלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת

אֹתוֹ וַתַּחֲי רֹחַ יַעֲקֹב אָבִיהֶם" (מה, כז)

וברש"י: סימן מסר להם במה היה עוסק כשפירש ממנו, בפרשת עגלה ערופה. יעקב שמח לראות את העגלות, ולהיווכח שגם לאחר עשרות שנים שלא התראה עם יוסף בנו, מחשבותיו נותרו זכות וטהורות, מונחות בהוויות דאביי ורבא. מה שמונח לו בראש היא פרשת עגלה ערופה בה עסק כשפרש ממנו. זוהי סיבה מוצדקת לשמחה מיוחדת! "וַתַּחֲי רֹחַ יַעֲקֹב אָבִיהֶם"! מנין ידע יוסף שכשיעקב יראה את העגלות הוא יקשר זאת למה שלמדו בפרשת עגלה ערופה? אלא יוסף ידע שמה שמונח ליעקב בראש זה רק תורה! וכשהוא יראה עגלות הוא יראה עגלה ערופה. מעשה שהיה עם אחד מגאוני הדור, הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל. מי שזוכר, בכניסה לבני ברק היה פעם מתחם ובו מפעל גדול של חברת 'אסם'. הבניין היה גבוה ובוולט, ועל הקיר החיצוני שלו היה תלוי שלט עם המילה 'אסם' באותיות גדולות שניראו למרחוק. פעם נכנס ר' אברהם לבני ברק ובראותו את השלט חיך ואמר: "השלט הזה מזכיר לי גמרא". כשהתעניינו בני לווייתו איזה גמרא מזכירה לו חברת 'אסם', אמר בחיך: "בגמרא במסכת בבא קמא על אָבְנוּ, סְכִינוּ ומשאו שנפלו מראש הגג - 'אסם' זה ראשי תבות: אָבְנוּ, סְכִינוּ ומשאו". מה שמונח לו בראש זה רק תורה! כשאנו רואים 'אסם' אנו חושבים על 'ביסלי' או 'במבה', הגאון הזה ראה בבא קמא...

"וַיִּבֶךְ עַל צְוָאָרָיו עוֹד" (מו, כט)

וברש"י: יעקב לא נפל על צווארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא קריאת שמע. תמה המהר"ל: מדוע לא קרא אף יוסף קריאת שמע? ותירץ: א. גם יוסף קרא, אלא שהפסיק, כרבי יהודה (ברכות י"ג). שבאמצע הפרק מפסיק לשאול מפני היראה - יראת אביו. ב. יוסף לא קרא קריאת שמע שאין זה זמנה. אולם יעקב, שראה חסד ה' שבנו חזר אליו ושהוא מלך - באה בלבו אהבת ה', לכן קרא קריאת שמע שבה ייחוד מלכות שמים ואהבת ה'. [חומש "טיב הרש"י"]

אמרו עליו על הלל הזקן שלקח לעני בן טובים אחד סוס לרכב עליו וְעָבַד לְרוּץ לְפָנָיו פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו ורץ לפניו שלושה מילין. לכאורה זה פלא גדול! אמת זו ההלכה שנפסקה בשולחן ערוך (י"ד ר"ג, א) אבל איך אותו עני בן טובים הסכים שהלל הזקן נשיא ישראל בכבודו ובעצמו ירוץ לפניו מהלך שעה תמימה. איך לא מחה והתנגד, איך לא 'קבר' עצמו מבושה!?! חייבים לומר שחסר דעת היה! וכדי לספק לחסר דעת את מנת שגעונו רץ לפניו נשיא ישראל שעה שלימה? זאת ועוד, הלא בהלכות השֶׁבֶת אבידה נאמר, אם היה זקן ואינה לפי כבודו - פטור. ולמה פה השפיל את כבודו כדי לספק לו את כבודו?

היסוד שעליו בנויים כל השאלות הנ"ל מובא בהקדמה ב"נפש החיים" שכל האדם לא לעצמו נברא רק להועיל לאחריו (לאחרים) בכל אשר ימצא בכוחו לעשות!

אומר הרב דסלר, כדאי לעני לסבול כל החיים כדי שעל ידו יזכו אחרים להינצל מדינה של גיהנום. "שזה כל האדם לא לעצמו נברא רק להועיל לאחריו". ואם זה תפקידו של האדם אז גם נשיא ישראל מבזה את עצמו כדי להועיל לו. ולא דומה להשבת אבידה שהרי מצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים מה שאין כן כאן כתוב שלא מצא עבד שירוך לפניו. מעתה מובן מדוע יוסף לא רק שלא נקם בהם, אלא להיפך הוא אומר להם "לְמַחְיָה שְׁלַחְנִי אֱלוֹקִים לְפָנֶיךָ... לְשׁוּם לְכֶם שְׂאֵרִית בְּאֶרֶץ וְלִהְיֹת לְכֶם לְפָלִיטָה גְדֹלָה" (מה, ה;ז).

להועיל לאחרים גם על חשבון ההידור שלך את היסוד הזה מוצאים אף בהלכה.

נפסק ב"מגן אברהם" (תרע"א ס"ק א') "אם יש לו שמן (לנרות חנוכה) בצמצום ולחברו אין כלל מוטב שידליק בכל לילה אחד ויתן גם לחבירו". עכ"ל.

דהיינו, להועיל לאחרים גם חשבון ההידור שלך! ובאמת, כל מה שניתן לאדם, אם ברוחניות ואם בגשמיות, ניתן כדי להעבירו ולהתחלק בו. שכך שנינו בגמרא (תמורה טז): "יָרַשׁ וְאִישׁ תְּכַכֵּם וּנְפָשׁוּ, מְאִיר עֵינֵי שְׂנֵיָהֶם ה'" (משלי כט, יג), בשעה שהתלמיד הולך אצל רבו ואומר לו למדני תורה. אם מלמדו, מְאִיר עֵינֵי שְׂנֵיָהֶם ה' ". ואם לאו, "עֲשִׂיר וְרֶשׁ נְפָשׁוּ עוֹשֵׂה כָלֶם ה'" (משלי כב, ב), מי שעשאו חכם לזה עושה אותו טיפש, טיפש לזה עושה אותו חכם. כיוצא בדבר אתה אומר: בשעה שעני הולך אצל בעל הבית ואומר לו פרנסני. אם מפרנסו מוטב, ואם לאו מי שעשאו לזה עשיר עושה עני, ומי שעשאו לזה עני עושה עשיר.

בעוד דבר ניכר האם הוא רוצה את טובת חבירו והוא באמת אוהבו (ואין הכוונה היא רק לחבר הכי טוב שלנו, אלא לכל אדם בישראל) בספר ז'כרון הדסה' (עמ' קסה) כתב, שעיקר הבדיקה האם אדם אוהב את רעו, היא לראות האם שמח הוא בהצלחותיו או לאו.

בעל 'התניא' אמר: "היה שווה לאדם לרדת לעולם הזה ולחיות 70 שנה על מנת לעשות ליהודי מעשה טוב". מתוכן דברנו עולה שהאדם לא לעצמו נברא אלא להועיל לאחרים - להיטיב עמהם, וישמע החכם ויוסיף לקח.

**"וַיִּגַשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדָבָר נָא
עֲבֹדְךָ דָּבָר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי וְאֵל יַחַר אַפְּךָ בְּעֲבֹדְךָ
כִּי כְמוֹךָ כִּפְרָעָה" (מד, יח)**

במדרש (ב"ר צג, ו) **"וַיִּגַשׁ אֵלָיו יְהוּדָה"**, ר' יהודה ר' נחמיה ורבנן, ר' יהודה אומר, הגשה למלחמה היך מה דאית אָמר (שמואל ב' י, יג) וַיִּגַשׁ יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ לְמַלְחָמָה. רבי נחמיה אומר, הגשה לפיוס המד"א (יהושע יד, ו) וַיִּגְשׁוּ בְנֵי יְהוּדָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ לְפִיּוֹס רַבְנָן אֲמַרִי הַגְּשָׁה לְתַפְלָה (מלכים א, יח) וַיִּגַשׁ אֵלֵיהֶם הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר ה'...

ונראה לפרש שאכן ג' עניינים אלו רמוזים כאן בפסוק, בתחילה אמר **'יְדָבָר נָא עֲבֹדְךָ דָּבָר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי'** - לשון רכה ולשון של פיוס. ומה שאמר **'וְאֵל יַחַר אַפְּךָ בְּעֲבֹדְךָ'** - היינו תפילה שהיה מתחנן אליו שיוציא את משפטם כאוהב ולא כאויב. **'כִּי כְמוֹךָ כִּפְרָעָה'** - נרמז ענין המלחמה, וכמ"ש ברש"י שאמר לו אם תקניטני אהרוג אותך ואת אדונך. [זרע שמשון' פרשת מקץ סוף אות יז]

"וַיִּגַשׁ אֵלָיו יְהוּדָה... (מד, יח) - הגשה לתפילה"

כתוב במדרש (רבה וירא לט) **"רבנן אמרו הגשה לתפילה היך דאת אמר ויהי כעלות המנחה ויגש אליהו"**...

הנה כדי להבין את דברי המדרש, שהמילה 'ויגש' מרמזת על 'הגשה לתפילה', יש להתבונן מה היה שם בעת שניגש יהודה ליוסף משנה למלך. הרי הוא ניגש עם כל הפחד המורא והחשש. וכל אחד יכול לתאר במוחו כשניגשים למשנה למלך, אשר פרעה אמר לו שלא ירים איש ידו ורגליו בלעדיו, כמה הכנה יש בזה. גם מצד יוסף שהכיר את אחיו, לבטח היה עם כל הריכוז והחרדה, הרי העניין לא היה פשוט כלל וכלל.

זו צריכה להיות מהותה של תפילה, פחד, חשש וּבְעֵתָהּ, מפגש גורלי עם ה', לכל הפחות כמו המפגש הגורלי של יוסף עם אחיו, עם כל המשמעות של הדבר...

ובזה יבואר מה שאמרו בגמרא (ברכות כא): **"ורבי יוחנן אמר: ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו"**. שכל היום כולו אדם יעמוד למול ה' בחרדה, כי ה' שוכן בכל מקום, ואין שכחה לפני כסא כבודו וה' עומד עלינו ורואה במעשנו בכל עת.

בעל **'הברכת אברהם'** זי"ע מסלונים, עמד בשנות צעירותו והתפלל בבית כנסת בתל אביב בבכיות שלישי.

אחד מהמתפללים ניגש אליו לאחר התפילה ושאלו האם זקוק למשהו או ארע לו מקרה מצער וכדומה.

אמר לו הרבי **"הערב אני מחתן את בני והתפללתי בבכיות שלישי לפני ה' כדי שהזיווג יעלה יפה"**. כל המכיר קורותיו, יודע שכל תפילה הייתה אצלו בחרדה ובבכיות כואות וכראוי לפגישה עם ה' בבחינת 'ויגש' - אין הגשה אלא לתפילה.

"וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת פְּרָעָה" (מז, ז) - מה ברכו?

אמר רבי יהושע בן קרחה: יתווספון משנותי על שנותיך. והיינו - שיאריך ימים כמותו, ואף יותר ממנו. אמר רשב"י, יעלה נילוס לרגלי (בשבילי), וישקה כל ארץ מצרים (תורה שבע"פ ט"ו).

ויש אומרים שברכו ב' ברכות בכניסתו וביציאתו: א. שיעלה הנילוס וישקה ארצו. ב. שיתחסרו משנות הרעב, ויהיו רק שתי שנים (מדרש החפץ) (תורה שבע"פ ז'), וכן איתא בספרי (עקב ל"ח), שברכו שיימנע ממנו שני רעב.

**"אַרְץ מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ הִיא בְּמִיטֵב הָאָרֶץ
הוֹשֵׁב אֶת אֲבִיךָ" (מז, ו) - איך בוחרים דירה**

הרב יצחק זילברשטיין שליט"א מספר על הדירה שרעייתו ע"ה בחרה: כשבאנו להתגורר ברמת אלחנן, רח' הרב זוננפלד עדיין לא היה מיושב. הקבלן הציג לרעייתי ע"ה כמה דירות, ואמר: **"תבחרי את הדירה הטובה ביותר"**.

מצידו, ניסה הקבלן לשכנעה לבחור דירה עם 'כיוונים טובים', שבקיץ נושבת שם רוח נעימה, ובחורף אין רוחות חזקות. הגיבה אשתי ואמרה: **"אני מודה לך מאוד על ההצעות, אבל אותי מעניין דבר אחד: באיזה כיוון אוכל לשמוע טוב יותר את התפילה מבית הכנסת? באיזו דירה יהא באפשרותי לענות "אמן יהא שמיה רבא", קדיש וקדושה? זו הדירה הרצויה לפני ביותר!"**

הראה לה הקבלן את בנין מספר 22, דירה 7. היכן שאנחנו מתגוררים כל השנים, אך ציין שמבחינת אוויר ושמש יש דירות טובות יותר. היא לא נענתה לשכנועיו והפצרותיו ואמרה: **"בדבר אחד חפצתי, לשמוע את התפילה מבית הכנסת!"**...

ואכן, במשך כל השנים דקדקה לשמוע ולענות בכל ליבה ונפשה את כל מה שנשמע מבית הכנסת.

היתה תקופה שהילדים התלוננו על הרעש המגיע מבית הכנסת בימי הסליחות, שכבר באמצע הלילה מתחיל מניין אחד לסליחות. המסתיים בשעה אחת וחצי: המניין השני מתחיל ב-4 לפנות בוקר. השלישי ב-6, וכך יוצא שכמעט אין אפשרות להירדם בלילה.

תשובתה לבני ביתה היתה: **"דעו ילדים; קול נפץ של טיל יפריע לכם הרבה יותר... אנחנו צריכים לשמוח על קולות התפילה המונעים מאתנו פיגועים ומעשי חבלה למיניהם. אין לך קול ערב יותר מאשר התפילה!"**...

ובעניין כוח התפילה, נציין שרבי שמשון פינקוס זצ"ל היה אומר, שמתוך העובדה שהאשה סובלת תדיר מקשיים וממכאובים (עיבורים, לידות וכדומה). ואילו חיי האיש הם שלווים יותר, אפשר ללמוד שהאיש מצווה בתלמוד תורה, וזה עיקר תפקידו בעולם הזה, כיון שהלימוד דורש יישוב הדעת, כמו שכתב הרמב"ם (הלכות זעות פ"ד) ש"גוף בריא ושלם מדרכי ה' היא, שהרי אי אפשר שיבין או ידע דבר מידיעת הבורא והוא חולה, לכן גופו בריא יותר ואינו סובל ייסורים".

אך האשה שאינה עוסקת בת"ת, וכל עבודת ה' שלה מתבטאת במצוות התפילה. לכן אדרבה, ככל שליבה יהיה נשבר ונדכה יותר, כך תפילתה תתקבל יותר. ולכן פוקדים אותה מכאובים שונים, כדי שאלו יסייעו לה בעבודת התפילה. למדנו מה **תפקידה של האשה: תפילה**. ואכן, תפילת רעייתי ע"ה הייתה בצורה נפלאה.

פעם הגיעה לביתנו אשה הזקוקה לעצתה. היא עמדה מאחורי הדלת, וכששמעה שמדברים בפנים, סבורה היתה שאשתי משוחחת עם מישהו, והחליטה שלא להפריע.

כך המתינה זמן ממושך, עד שפסקו הדיבורים. ואז דפקה והדלת נפתחה. והתברר שאיש לא היה בבית, הקולות היו קול הרבנית בתפילתה, כאדם שֶׁשָׁח עם אביו.

ובאמת, כך נהג אביה הגדול הגר"ש אלישיב זצ"ל. בעת לימודו דיבר ושוחח עם עצמו, קָעם חברותא. שואל, משיב ומבהיר הסוגיה לפרטיה. וכך עשתה הרבנית ע"ה עם אביה שבשמים!

כשראה האב את מראה בנו, שמח בליבו על כך שגם בסביבתו החדשה הוא מקפיד על מראה יהודי.

"והאם אתה מקפיד גם על אורח חיים יהודי?" "בוודאי, אבא. אם אני מתהלך ברחובות ברלין בלבוש יהודי, מגודל זקן ופאות, אפשר ללמוד מכך על אורח חיי..."

נחה דעתו של האב, ולאחר חג הפסח נפרד מבנו בלב שלם. כך חזר הדבר על עצמו מידי שנה בשנה. לקראת חג הפסח היה בנו מגדל זקן ופאות, ועם מראהו היהודי היה שב לבית אביו לעשות את הפסח, ולאחריו היה שב לברלין. לימים הוא נשא אשה נכרית וניתק את עצמו לגמרי מעברו.

יום אחד קיבל הבן מכתב מאביו: "כל שנה אתה בא לבקר אותי, הפעם אני רוצה לבקר אותך בביתך". התחמק הבן בתואנות שונות. חש האב שמשוהו לא כשורה. מה עשה? עלה על הרכבת הראשונה לברלין, ובהפתעה גמורה הופיע בבית בנו. כשפתחה בעלת הבית הגויה את הדלת. היה בטוח כי זו המשרתת. "היכן בעל הבית?" שאל.

כשהופיע בנו למולו חשכו עיניו, והוא נפל מתעלף ארצה. **הנמשל:** יעקב אבינו ע"ה לא ידע משלום בנו וחשש לחייו. ועוד יותר חשש למצבו הרוחני, אמרו לו בניו: "עוד יוסף חי", אך הוא מאן להאמין להם. גם כשהשמיעו בפניו "את כל דברי יוסף" - "סימן מסר להם במה היה עוסק כשפרש ממנו, בפרשת עגלה ערופה", עדיין נתקשה יעקב להאמין להם. אולי כל אלו סימנים שנועדו לכסות על האמת. אבל כאשר ראה את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו, אמר: אם יוסף מוכן שאבוא אני לראותו - אות הוא כי שלום לו, ונשאר בדרגתו הרוחנית, ורק אז **"ותחי רוח יעקב"**.

[ימתוק האור]

"ולאביו שלח פזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת נשאת בר ולחם ומזון לאביו לדרך" (מדה, כג)

וברש"י: "מטוב מצרים" - מצינו בגמרא ששלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו.

בעניין זה מסופר: הגאון רבי אייזיל חריף זצ"ל, רבה של סלונים, דרש בשבת הגדול ושבת תשובה מערכות נפלאות שמקצתן נאספו בספריו "עמק יהושע", "עצת יהושע", "שפת הנחל", "אבי הנחל" ועוד. דרשות שהפעימו את הלומדים. פעם, לאחר הדרשה, פנה אליו חצוף אחד: "תמהני, רבי. המשנה אומרת (קנים פ"ג, מ"ו): שזקני תורה, כל זמן שמזקינים דעתם מתיישבת עליהם, שנאמר: "בישישים חכמה, וארץ ימים תבונה" (איוב יב, יב). ובשנים הקודמות היו דרשותיו של מר משוננות יותר. הכיצד?! "אה, הסיבה פשוטה", ענה הגאון על אתר: "שהרי באותה משנה נאמר, שזקני עמי הארץ כל זמן שמזקינים דעתם מטרפת עליהם. אין פלא בכך שמשנה לשנה אתם מבינים פחות ופחות את הדרשה..."

[והגדת]

"קחו לכם מארץ מצרים עגלות" (מדה, יט)
 ב'דעת זקנים' לבעלי התוספות פירש אומרו 'קחו לכם' עגלות בביאור מחודש: "קחו לכם עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את אביכם על כתפותיכם ובאתם. וכן מוכיח הפסוק שלפניו וישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם בעגלות", והיינו שהעגלות ישמשו רק לכם, ואילו את יעקב תשאו על כתפיכם.

"והגדתם לאבי את כל פבודי פמצרים" (מדה, יג)

הבורח מן הכבוד...

מסופר על הרה"ק בעל 'האוהב ישראל' מאפטא שבא פעם לבקר בעיר אחת בתפוצות ישראל. כמובן שקיבלוהו בכבוד מלכים, ובכל מקום אשר דרכה כף רגלו כבדוהו בגינוני כבוד, וחלשה דעתו מאוד בגין הכבוד הגדול אשר נחל שם.

כראות בנו רבי יצחק מאיר מזינקוב זצ"ל את אביו נכה-רוח, פייסו בדברי ניחומים באמרו: "אבא רחימא, הלא כל קהלא קדישא הדין לא באו לכבודו אלא לכבודי".

כשמוע הרה"ק מאפטא כזאת תמה וקרא לבנו בפליאה: "הסבר נא את דבריך". השיבו בנו: "כל אלו נוחלים לי כבוד, כיון שיודעים המה שאתה אבי ואני בנך"...

עפ"י האמור פירש הרה"ק מאפטא את מה שכתוב בפרשתנו **"והגדתם לאבי את כל פבודי פמצרים"** - כי הנה ידוע שהכבוד לא נחשב כלל אצל הצדיקים, וא"כ הלא יפלא אפוא מהו ששלח יוסף לאמור לאביו את כל כבודו במצרים. אלא אכן זה הדבר רצה יוסף לבשר לאביו, שהכבוד והגדולה אין מעבירין אותו על דעתו ודעת קונו, כי תולה שכל זאת נגרם לו בגין זכות וכבוד אביו, אכן מצד עצמו אינו ראוי לכל זאת.

וזה שכתוב: **"והגדתם"**, כלומר, העבירו נא לאבי את הבשורה הטובה שהכבוד לא מעבירני על דעת קוני, כי הנני תולה הכל בזכות ובכבוד - אבי - שזכות אבי היא שגרמה לי את כל כבודי במצרים...

"ונגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו פי לא האמין להם: וינדרו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אלהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם"

(מדה, כו-כו) - **ממה חשש יעקב אבינו**

מדוע כאשר אמרו לו **"עוד יוסף חי"** לא האמינם, ורק העגלות ששלח יוסף להביאו החיו את רוחו?...

בספר 'חזון ישעיהו' פרש זאת בדרך משל: היה יהודי שומר תורה ומצוות בפולין שבנו נמשך להשכלה. יום אחד הודיע לאביו כי החליט לנסוע לברלין ללמוד באוניברסיטה המקומית. אביו הצטער צער רב, ונסה להניא את בנו מכוונתו. הוא תאר בפניו את הסכנות הרוחניות שיאלץ להתמודד עמהן, ומי יודע אם יעלה הדבר בידו. אך הבן היה נחוש בדעתו וכל ההפצרות של האב עלו בתוהו. כדי לשכך את צערו ולהפיג את חששותיו, הבטיחו הבן כי ימשיך לשמור על התורה והמצוות, ולא תפגע רוחניותו במאומה.

זמן קצר לאחר שהגיע הבן לברלין כבר ניכרו בו אותות המקום. אט-אט זנח את דרך אבותיו עד אשר נטמע לגמרי במקומו החדש. גילח את זקנו, קצץ את פאותיו ועטה עליו מראה שיתאים לסביבה הנכרית.

יום אחד קיבל האב מכתב מבנו ובו הודיעו כי בכוונתו לבקר לפני חג הפסח. שמח האב שמחה גדולה.

בסתר לבו צפה לפגוש את בנו פנים אל פנים כדי לתהות על קנקנו ולהיווכח במו עיניו האם נשתמרה צורתו היהודית. מה עשה הבן? לקראת שובו לבית אביו החל לגדל את זקנו ופאותיו, וכשהגיע מועד הנסיעה כבר השיב לעצמו את מראהו היהודי משכבר הימים.

כַּפְּמָה יָמֵי שְׁנֵי חַיִּיךָ (מז, ח)

ה'שאגת אריה' היה גאון עצום, חריף מאוד ותקיף, ולא חת מפני איש. הוא חי בדורו של הגאון מוילנא, מבוגר ממנו, ובדבריו לעיתים חלק אף על הראשונים ועל האחרונים, אף כאלו שחיו מאות שנים לפניו. רוב שנותיו היה גולה ממקום למקום. פעם הגיע לעיר בה כיהן הרב אדלר כרב העיר. הוא התאכסן בהכנסת אורחים שבמקום יחד עם העניים, ועסק בתורה יומם ולילה. והיה בחצי הלילה, עודו עוסק בתורה, התחווה לו קושיה עצומה שהייתה לו על דברי הרמב"ם, והוא החל לרקוד ולשמוח על התירוץ שמצא. העניים, שלא הכירו אותו, החלו לגעור בו על שמפריע הוא את שנתם, וגרשוהו החוצה. ה'שאגת אריה' ישב ברחוב והמשיך לעיין ברמב"ם לאור הנר עד אור הבוקר. בבוקר, בדרכו לבית הכנסת, עבר במקום שמשו של המרא דאתרא, הרב אדלר. הוא הבחין ביהודי שיושב ולומד, ואף שמע מכמה עניים על מה שעבר עליהם בלילה. השמש הבין שמדובר בתלמיד חכם מופלג, ומיהר לספר על כך לרב אדלר, שהבין מיד שזהו ה'שאגת אריה' הנווד ממקום למקום כבר שנים רבות.

הרב אדלר מיהר לצאת לקראתו, וכאשר ה'שאגת אריה' ראה אותו, החל מיד להרצות לפניו את התירוץ שמצא על דברי הרמב"ם, כשכולו אש להבה. משסיים את דבריו, פנה אליו הרב אדלר ואמר לו: "אתמול קבלתי מכתב מהעיר מינץ שבצרפת. הם רוצים שאבוא להיות שם רב העיר וקשה לי לעזוב את עירי כאן. אולם יכול אני להציע אותך במקומי. אמסור בידך מכתב המלצה לשבעה טובי העיר מינץ, והם בוודאי יתחשבו בדעתי וימנו אותך לרב העיר".

ה'שאגת אריה' נטל בידו את המכתב, שכר עגלון ויצא לדרך. ה'שאגת אריה', שהיה מגודל שיער ופניו כלהבות אש, ישב בעגלה מאחור ועסק בתורה. לפתע חש כי העגלה נעצרה. שודדי דרכים חמושים עצרו את העגלון, מבקשים לעלות לעגלה ולשדוד את כספם של הנוסעים. העגלון ניסה לשכנעם כי מאחור יושב איש עני, אך השודדים התעקשו לעלות לעגלה. ה'שאגת אריה', שלא הבין מדוע העגלה לא נוסעת, פתח את החלון, ראה את השודדים והחל לשאוג: "תסתלקו מפה! אנחנו צריכים עכשיו לנסוע! חבל על כל רגע!" השודדים הביטו בדמות שלפניהם, כדמות 'אריה' שואג, ומרוב פחד זרקו את כלי הנשק מידיהם וברחו מהמקום. כך יכלו השניים להמשיך בדרכם למחוז חפצם.

כשהגבאים וראשי הקהל במינץ ראו את ה'שאגת אריה', החלו להתלחש ביניהם: "חשבנו שיבוא לכאן רב צעיר, שיוכל להיות לנו לרב שנים רבות, והנה הגיע זה כדי למלא לנו את בית הקברות...". ה'שאגת אריה' קלט את ההתלחשויות ואמר כי הוא יתייחס לכך בדרשה שיישא בפני הקהל בליל שבת בבית הכנסת המרכזי. היה זה בפרשת ויגש. ה'שאגת אריה' פתח את הדרשה בשאלה: בפרשת השבוע שואל פרעה את יעקב: "כמה ימי שני חייך"? יעקב משיב לו בדרשה שלמה: "וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל פְּרַעֲהוּ יָמֵי שְׁנַי מְגוּרֵי שְׁלָשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה. מֵעַט וְרַעִים הָיוּ יָמֵי שְׁנַי חַיֵּי וְלֹא הִשְׁיִגוּ אֶת יָמֵי שְׁנַי חַיֵּי אֲבֹתַי בְּיַמֵּי מְגוּרֵיהֶם" (מז, ט). לכאורה קשה: יעקב! שאלו אותך בן כמה אתה? תענה קצר ולעניין: בן מאה ושלושים. מה זה כל הדרשה הזאת "מעט ורעים היו ימי שני חייך"? באר ה'שאגת אריה': צריך להבין מדוע פרעה שואל את יעקב "כמה ימי שני חייך"? אלא, שלפרעה הייתה כוונה עמוקה בשאלה. הוא ראה שמיד עם הגעת יעקב למצרים פסק הרעב, המים של היאור עולים לקראתו ומתחיל שפע! פרעה רצה, אפוא, לדעת בן כמה יעקב, כדי לשער כמה זמן הוא עוד יחיה, וימשיך השפע במצרים. פרעה היה מודאג מכך שיעקב מבוגר מאוד והשפע הזה לא ימשך זמן רב. יעקב, שהבין את כוונותיו, השיב לו: אל תדאג! אמנם אני נראה זקן. אבל זה רק מכיוון ש'מעט ורעים היו ימי שני חייך'. אבל באמת איני זקן כל כך מופלג, ובע"ה אוכל להיות במצרים עוד שנים רבות. "אף אני", סיים ה'שאגת אריה' את דבריו. "אמנם נראה אני זקן, אך אל לכם לחשוש.

באמת אינני זקן כל כך כפי שאני נראה. כל חיי נודתי ממקום למקום, ולכן נראה אני כפי שהנני נראה. אך בע"ה אוכל להיות כאן רב עוד שנים רבות, בדיוק כמו יעקב אבינו". דבריו התקבלו על לב כולם, ואכן מינו אותו לרב המקום. הוא התנה עם פרנסי הקהילה שיקצו לו חדר מיוחד, ספריה, ובה כל הספרים שיצאו על הש"ס. למרות שבאותה עת ספרים היו דבר יקר ערך, הם ניאותרו לקיים את תנאו, ורכשו עבורו את כל הספרים שביקש. בצעירותו, היו הספרים יקרי המציאות. לאף אחד לא היה ש"ס שלם בבית. למי שהיו ב' או ג' כרכים מהש"ס - היה נחשב לעשיר גדול. והנה, היתה אישה אחת שהתחתנה עם בעל ממשפחה עשירה, והיא התנתה עמו שהיא מסכימה להינשא לו בתנאי שירכוש לביתם החדש ש"ס שלם! הבעל כיתת רגליו ממקום למקום, כאן השיג את הכרך הזה ושם את הכרך הזה, עד שלבסוף עלה בידו להשלים הרכישה. והוא אכן קנה בהון תועפות, את כל כרכי הש"ס. האישה היתה מנהלת "גמ"ח ש"ס". כל מי שצריך לעיין באיזושהי מסכת, היה בא לביתם ושואל את הכרך לתקופה קצרה. גם ה'שאגת אריה' היה מגיע מידי פעם, ושואל את אחד הכרכים. האישה, בהבחינה בגדלותו, אמרה לו: "כבודו לא צריך לטרוח ולבזבז זמן יקר כדי לבוא לביתנו ולשאל כרך מהש"ס. כבודו יכול לשלוח מישהו, שיאמר איזה כרך צריך, ואני אביא לו את הכרך המבוקש לבית המדרש". וכך אכן נהג ה'שאגת אריה', היה שולח אליה שליח והיא היתה מביאה לו את שביקש. ה'שאגת אריה' ברח את אותה אישה, שבשכר זה תזכה לשני בנים: האחד שלא יצטרך לש"ס, כי יידע את כולו בעל פה, והשני שידע לפלפל, להקשות ולתרוץ כל מה שכתוב בש"ס. ואכן ברכת ה'שאגת אריה' התקיימה, והאישה זכתה לשני בנים: הראשון - רבי חיים מוולוז'ין שהיה בקי בש"ס וידע כולו בעל פה. והשני - אחיו רבי זלמן מוולוז'ין שהיה חריף וגדול בתורה.

בברכת התורה רון ברינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מניה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: האובה (דייזי) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב בן פאולה **ציון הגון** - זרהבת בת טו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther) רחלי בת זרהבת: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת: הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: זרהבת בת הודיה: גלית בת רות מרים קרן בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה פיבי בת חביבה בן חמו: שושנה בת שדרה רחל בת נטרה: חת בת לינה: נורית בת רחל

לזרע של קימא: יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית רחל בת חיה עדי בת מוזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752 או במייל: Ronbarina@gmail.com כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון